

29. 4. 2004

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zhrzená milenka ze Štrasburku

Patří k záslužným činům České advokátní komory, že každoročně pořádá spanilou jízdu do Rady Evropy a k Soudu pro lidská práva do Štrasburku. Obtížena mateřskými povinnostmi jsem v minulých letech nenašla prostor, abych se mohla těchto exkurzí zúčastnit, ale letos mi náhoda přihrála pro dítě školku v přírodě ve stejném termínu jako měl proponovaný výlet do Štrasburku, takže jsem se zúčastnit mohla.

Subjektivní zpráva o účasti na cestě členů České advokátní komory k Radě Evropy

Patří k záslužným činům České advokátní komory, že každoročně pořádá spanilou jízdu do Rady Evropy a k Soudu pro lidská práva do Štrasburku. Obtížena mateřskými povinnostmi jsem v minulých letech nenašla prostor, abych se mohla těchto exkurzí zúčastnit, ale letos mi náhoda přihrála pro dítě školku v přírodě ve stejném termínu jako měl proponovaný výlet do Štrasburku, takže jsem se zúčastnit mohla.

První zážitek byl ryze geografický. U vědomí, že při cestě vlakem se několikrát přesedá a přímá letecká doprava z Prahy do Štrasburku též neexistuje, rozhodla jsem se jet autem a mentálně jsem se připravila na cestování typu „od nás až na konec světa“. Opravdu příjemným překvapením bylo, že Praha - Štrasburk obnáší cca 620 km a pokud nechytíte předvelikonoční frontu na dálniční křižovatce Berlín - Norimberk tak, jak jsem ji chytila já, cestu za šest hodin lze v pohodě zvládnout.

Na konci cesty mne čekal Štrasburk, kde jsem nebyla dobrých sedm let. Změny, které jsem zaregistrovala, byly naprosto markantní. Před sedmi lety byl Rada Evropy organizací se sice nesvětovou působností, ale bezesporu se světovým významem. Letos jsem při tamějších vodních tocích našla zhrzenou milenku, shlížející svojí zašlou budovou na zářivý palác evropského parlamentu s asi podobnými pocity, s jakými si dvě sousedky ve známé filmové trilogii „Slunce, seno.....“ házely navzájem přes plot u vidiny svatby „našich mladejch“ dříve darované předměty. Jak symptomaticky prohlásil jeden z pracovníků Rady Evropy, se kterým měla naše delegace schůzku: „Nejdřív nám ukradli (miněno Evropská Unie) vlajku s hvězdami, potom evropskou hymnu - Beethovenovu Ódu na radost - a teď nám kradou kompetence“..... S masivním vstupem dalších států do EU totiž Rada Evropy prožívá viditelnou krizi identity a ptá se po svém vlastním účelu. Její členské státy se totiž rozdělily do dvou početně zhruba rovnocenných táborů. V jednom jsou členové Rady Evropy jsoucí zároveň členy Evropské Unie, v druhém klubu jsou, ehm, ehm, ti druzí, kteří v Evropské Unii nejsou. Jak nám bylo vysvětleno, Rada Evropy je důležitým fórem, na kterém právě tyto nečlenské státy Evropské Unie mohou diskutovat svoje panevropské zájmy. Představa, jak členský Ázerbajdžán diskutuje s novým horkým kandidátem na člena Rady Evropy, totiž Běloruskem, svoje panevropské zájmy a ideje, mi způsobila takové zamlžení zraku, že jsem se nezmohla ani na žádnou ze svých ironicko-sarkastických poznámek, kterou by bylo lze ode mne za daných okolností po právu očekávat.

Jednou z cest, kterou se Rada Evropy domnívá posílit svoji chřadnoucí autoritu, je vyzdvižení významu Evropského soudu pro lidská práva. Problém ovšem je, že i tomuto slovuťnému soudnímu shromáždění vyrostla zdatná konkurence, a to ve formě Soudního dvora Evropských společenství v Lucemburku. Již nyní došlo k nevyhnutelnému, totiž, že obě ctihodné soudní instituce vydávají rozsudky opačného znění. Stalo se tak při posuzování nároku obyvatelky britského Gibraltaru, zda má tato právo volit do parlamentu EU či nikoliv. Brusel rozhodl že nikoliv, Štrasburk že ano - a hádej, kdo má větší a duhovější kuličky. Zmíněný problém se má řešit tím, že Evropská Unie

přistoupí jako celek k Evropské úmluvě o základních lidských právech a svobodách, čímž Soud pro lidská práva získá úplně nejvrchnější ze všech jurisdikcí. Svoji další superšanci vidí Rada Evropy v přijetí Evropské ústavy, u níž by právě Soud pro lidská práva hlídal její ústavnost a slučitelnost s lidskými právy. Jestli je připraven ještě nějaký další projekt nevím, neboť po vylechnutí této informace jsem ve vzájemné zacyklenosti definitivně ztratila přehled.

Vyvrcholením setkání s jednotlivými pracovníky Rady Evropy a Soudu byla bezesporu diskuse s paní Sally Dollé, ve Štrasburku aktivním advokátkům všem dobře známá registrátorka českých případů. Právě od ní dostáváme ty úsměvné dopisy, kterými byla naše stížnost „zjevně neopodstatněnou“. Předně jsme si od zmíněné dámy vylechli vskutku hanozpev na iniciativu českých občanů zvanou „Štrasburský výbor“, která se domáhá, aby jednotlivá odmítnutí byla řádně zdůvodněna a záznamy o nich byly uloženy v jiném než „tajném“ spisu, navazujícím údajně na každou jednu podanou stížnost. „Snad je to časem přejde“ pravila paní Dollé a postěžovala si nám, s jakými nesmysly typu „vaše větve přes náš plot“ lidé Soud zatěžují, takže tomuto opravdu nezbývá nic jiného, než takovéto nesmysly odmítat. Protože jsem určitě nebyla sama, kdo sepsal takřka vlastním potem a krví do Štrasburku řadu stížností podpořených i vlastní judikaturou soudu, které byly v zápětí odmítnuty jako „zjevně neopodstatněné“, nebyla jsem pravděpodobně také jediná, kdo se při tomto hodnocení paní Dollé pořádně naštal. Nicméně diskuse na toto téma nebyla dost dobře možná, neboť na argument „máme jurisdikci 800 milionů lidí“ mne napadalo pouze odpovědět „a pracovní dobu od devíti do dvanácti a od dvou do půl páté“, což by asi nebylo košer. V každém případě jsem si pouze v duchu citovala četná rozhodnutí Soudu, opakovaně udílející členským státům lekce, že „přetíženost justice není důvodem pro porušování práva na spravedlivý proces a projednání případu v přiměřené lhůtě“. Pakliže chce Soud a Rada Evropy skutečně získat na vážnosti, pravděpodobně bude muset přehodnotit svůj vlastní vztah k normě, jejíž dodržování vynucuje od svých vlastních členských států. Cesta, kterou by se samotný Soud rád ubíral, totiž, že by po vzoru Supreme Court Spojených států amerických si sám určoval, kterými případy se bude zabývat a kterými nikoliv, při připadá jako cesta do pekel, která by zcela zničila samotnou opodstatněnost existence Soudu.

Dalším ze stesků paní Dollé bylo, že soud v podstatě nedostává z České republiky žádné zajímavé stížnosti kromě stížností na průtahy řízení. Myslím si, že tomuto nedostatku je možno snadno odpomoci - možná by stačilo jenom pečlivěji číst zasilané a pro „zjevnou neopodstatněnost“ odmítnuté stížnosti, které, mimochodem, nejsou nikde uveřejňovány a jejichž spis se po jednom roce archivování skartovává.

Podstatně zajímavější než stesky byly ovšem návrhy řešení, jak s neúměrně dlouhými řízeními před národními soudy pohnout a jak zamezit masivnímu předkládání stížností Soudu právě pro porušení práva na spravedlivý proces v přiměřené lhůtě. V zásadě existují tři cesty, z nichž - dle mého názoru - by v České republice měly být uplatněny všechny tři, když fakticky není uplatněna ani jedna.

První je „italská cesta“, která vytvořila na nejvyšší vnitrostátní úrovni nástroj, který zamezuje předkládání italských stížností pro délku řízení rovnou do Štrasburku a nutí stěžovatele nejdříve využít vnitrostátní stížnost, na jejímž základě může stěžovatel dosáhnout stejně spravedlivého zadostiučinění jako na půdě Štrasburku. V souvislosti s touto cestou mne napadá causa „Hartman a Hartman proti Česká republika“, ve které se naše milovaná vlast ústy svého zmocněnce pro zastupování státu před Soudem pro lidská práva snažila procpat ideu, že stejná možnost de facto existuje i v ČR, a to ve formě zákona o náhradách škody za nesprávné rozhodnutí orgánu státní správy [82/1998 Sb.](#) Soud pro lidská práva dle mého názoru zcela oprávněně Českou republiku s tímto konstruktem ze Štrasburku vyhnal řka, že před našimi vnitrostátními orgány se spravedlivého zadostiučinění za nepřiměřeně dlouhý proces dovolati nelze. Abych toto právní stanovisko ověřila, využiji skutečnosti, že sama jsem nyní ve sporu s Českou republikou o náhradu škody za nesprávné rozhodnutí státního orgánu a zmíněnou konstrukci České republiky u soudu uplatním. Dovolím si následně p.t. čtenářskou obec informovat, jak daleko a jakým krokem mne místně příslušný Obvodní soud pro Prahu 2 požene.

Druhou cestou je „severská cesta“, v níž osobně mám já nejmenší důvěru. Je totiž založena na masivním rozvoji mediace, vedoucí k předcházení sporů. Protože v českých podmínkách je souzení se nedílnou součástí

národního charakteru a region Slovácka (viz „Slovácko sa súdi“) prerostl až na hranice Chebu, nedomnívám se, že by Češi byli ochotni svůj národní sport dobrovolně opustit.

Třetí cestou je „rakouská cesta“, která se mi zdá – byť s výhradami – nejschůdnější. Spočívá totiž v masivní computerizaci soudů, ke které v posledních letech v Rakousku došlo. Protože s touto zemí sdílíme společné dědictví rakousko-uherské byrokracie, opravdu by mne zajímalo, jak se u našich sousedů vypořádali se soudními spisy slepovanými klovatinou, praktikovaných u našich soudů až do dnešních dnů. Výhradu ovšem mám k druhé části „rakouské cesty“, představované svěřením velké části pravomocí vyšším soudním úředníkům. Při pohledu na to, čeho jsou schopny některé soudní úřednice na příklad na Obchodním rejstříku, jsem přesvědčena o tom, že další svěřování rozhodovacích pravomocí o právních věcech osobám často bez právnického vzdělání, je opět cestou nevedoucí k praktickým výsledkům.

Program České advokátní komory trval od pondělí do čtvrtečního dopoledne, ovšem večerního programu ve středu a čtvrtečního setkání jsem se nemohla zúčastnit. Byla jsem totiž postižena fatálním zánětem středního ucha, dle mého názoru jednoznačně psychosomatického původu: některé věci se prostě nedaly poslouchat. To však nic neubírá na tom, že celé setkání organizované Českou advokátní komorou bylo nesmírně zajímavé a bezesporu užitečné i pro praktické zastupování klientů před Soudem pro lidská práva. Bude mi skutečným potěšením se podobného výjezdu účastnit i příští rok: doufám jen, že jeho následkem neohluchnu úplně.

JUDr. Klára Veselá Samková, advokátka

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie o předběžné otázce - C-386/23 ze dne 30. dubna 2025 – Prolomení zákazu uvádět zdravotní tvrzení týkající se rostlinných látek?](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc září 2025](#)
- [Prověřování zahraničních investic v EU: současný rámec, česká praxe a očekávané změny](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíce červenec a srpen 2025](#)
- [Že je jednotný patent drahý? Záleží na úhlu pohledu. Celoevropskou patentovou ochranu ale zlevňuje](#)
- [Přezkum rozhodnutí CAS vnitrostátními soudy Evropské unie](#)
- [Právo na soukromí vs. transparentnost firem: Kontroverze kolem evidence skutečných majitelů](#)
- [GDPR 2.0: Jednodušší regulace pro odvážnou a konkurenceschopnou Evropu?](#)
- [Důkladnější přezkum rozhodnutí vydaných Rozhodčím soudem pro Sport](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc červen 2025](#)
- [Digitální marketing: Rozhodnutí belgického soudu ve věci IAB Europe](#)